

Beskrivelse af krav ved godkendelse af et anlæg til produktion af økologiske linemuslinger.

Dansk Skaldyrcenter, DTU Aqua

Juli 2014

Forfattere:

Carsten Fomsgaard, Dansk Skaldyrcenter, DTU Aqua

Villy Juul Larsen, Dansk Akvakultur

De første indledende skridt på vejen til at få muslingerne fra et konventionelt lineanlæg omlagt til økologisk produktion af linemuslinger er at indlede en dialog med Fødevarestyrelsen i Vejle, Sektion for Akvakultur; Cecilie Rud Nielsen eller Henrik Korsholm.

I første omgang skal der indsende:

- Koordinater og oplysninger for anlæggets placering.
- Oplysning om hvorvidt der er konventionelle anlæg indenfor 500 m fra det anlæg, der ønskes omlagt.
- Generel placering i forhold til øvrige muslinge anlæg med angivelse af afstande til de omkringliggende anlæg.
- Oplysninger om distance til nærmeste forurenende punktkilder og hvilke kilder der er tale om.
- Oplysning om, hvorvidt anlægget er placeret i et Natura 2000 område.

Fødevarestyrelsen i Vejle vil herefter se på det indsendte materiale og vil give besked, om der er forhold der gør, at det ikke vil være muligt at få anlægget øko-certificeret. Hvis Fødevarestyrelsen ikke finder anledninger hertil, vil ansøger blive bedt om at udfylde og indsende en økologianmeldelse (bilag 1).

For at kunne få omlagt anlægget til økologisk brug skal der herefter udarbejdes et såkaldt Økologisk egenkontrolprogram, som ligeledes skal indsendes til Fødevarestyrelsen. Det økologiske egenkontrolprogram skal beskrive hvordan den driftsansvarlige vil tage sig af egenkontrollen og hvilke handlinger der vil blive udført for at det konkrete anlæg og driften af denne kan leve op til kravene i Bekendtgørelse nr. 1671 af 22/12 2010 om økologiske fødevarer og akvakultur der findes på følgende link: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=135294> samt Kommissionens Forordning nr. 710 af 5/8 2009 der findes her: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:204:0015:0034:DA:PDF>

Egenkontrolprogrammet kan indeholde følgende kontrolpunkter:

- **Kontrolpunkt 1. Produktionssystemer:**

En konkret beskrivelse af det opdrætssystem der anvendes og produktionscyklussen (hvornår der indsamles yngel, høstes osv.).

- **Kontrolpunkt 2. Placering af anlæg:**

Kort der viser placeringen af anlægget. Beskrivelse af punktkilder i området.

- **Kontrolpunkt 3. Adskillelse mellem økologisk- og ikke-økologisk produktionsanlæg:**

Angivelse af afstande til nærmeste placerede akvakulturbrug. Henvisning til fiskeridirektoratets tilladelse til muslingeproduktion i området (tilladelse kan vedhæftes som bilag).

- **Kontrolpunkt 4. Miljøvurdering af produktionsenhed > 20 tons årsproduktion:**

Angivelse af årsproduktionen, med estimerede fjernelse af kvælstof og phosphor ("Muslinger som virkemiddel – Et pilotstudie" – udarbejdet af By & Landskabsstyrelsen under Miljøministeriet i 2010, kan disse bruges til at lave beregningerne). Beskrivelse af hvilke høringspartnere der har været involveret i forbindelse med tilvejebringelsen af tilladelsen til at have muslingeproduktion i området.

Der kan med fordel medsendes bilag om særlig beskyttede arter (rødliste over planter og dyr i Danmark – 1997) som den driftsansvarlige skal være opmærksom på i forbindelse med gennemførelse af driften af det økologiske anlæg.

- **Kontrolpunkt 5. Plan for bæredygtig forvaltning:**

Plan for bæredygtig forvaltning skal indeholde virkninger af produktionen på det omgivende miljø, næringsstoffjernelse, anvendte energikilder mm. Da planen indeholder en lang række punkter kan den med fordel vedlægges som bilag. Planen skal indeholde følgende punkter:

1. Stamoplysninger for anlægget (bilag 2)
2. Beskrivelse af anlægget og virksomhedens historie
3. Virkningen af produktionen på det omgivne miljø, herunder fjernelse af næringsalte (N og P), mulig miljøpåvirkning via ekskretionsprodukter, påvirkning på flora og fauna, visuel påvirkning, Natura 2000 og behandling af antifouling på både.
4. Løbende miljøovervågning med **produktionstal** (høstet mængde), **forbrugstal** (el, benzin, diesel mm.), **nøgletal** (el, benzin, diesel mm. udtrykt pr. kg. producerede muslinger), **medicin og hjælpestoffer**. Opgørelserne laves for de seneste 2 år + kommende års estimerede produktion, forbrugstal, nøgletal og medicin.
5. Opgørelse af fjernelsen af N og P pr. år. for de seneste 2 år + estimeret fjernelse for det kommende år.
6. Plan for overvågning og vedligehold af teknisk udstyr, med beskrivelse af hvordan vedligehold og tilsyn bliver gennemført. Beskrivelse af det teknisk udstyr, der anvendes i forbindelse med muslingeproduktion, herunder hvor eftersyn og vedligehold af båd noteres (evt. i en skibsdagbog/logbog).

7. Oplysninger om anvendte energikilder og beskrivelse af omfanget af anvendt grøn energi i produktionen.
  8. Beskrivelse af affaldsreduktionsstrategi og genanvendelsen af materialer. Oversigt over de sidste års affaldstyper og mængder (spildolie, metaller, produktionsudstyr som bøjler, tov mm).
- **Kontrolpunkt 6: Antifouling:**
Beskrivelse af hvordan fouling-organismer bekæmpes og fjernes.
  - **Kontrolpunkt 7. Paralleldrif:**
Beskrivelse af hvorvidt der findes såvel økologisk som konventionel produktion sted på muslinge anlægget.
  - **Kontrolpunkt 8. Bløddyrenes oprindelse:**
Beskrivelse af hvor ynglen stammer fra (lokale vilde stammer af blåmuslinger).
  - **Kontrolpunkt 9. Håndteringen af akvakulturdyr (muslingerne):**
Beskrivelse af hvordan muslingerne håndteres og hvilke hensyn der tages for at give muslingerne bedst mulig trivsel (opbøjede liner for at øge fødetilgængelighed og minimere prædationen).
  - **Kontrolpunkt 10. Forbud mod anvendelse af hormoner:**
Beskriv hvorvidt det er forbudt at anvende hormoner på anlægget.
  - **Kontrolpunkt 11. Særlige regler for bløddyr (herunder muslinger):**
Beskrivelse af polykultur (opdræt af flere arter). Beskriv hvorvidt anlægget drives som mono (opdræt af enkelt art) eller polykultur. Hvis det drives som monokultur bør der skrives, at det er for nuværende og at det på sigt kan blive aktuelt med polykultur. Hvis dette er tilfældet vil Fødevarestyrelsen blive ansøgt herom.
Beskrivelse af afmærkninger af anlægget (hjørnemarkeringsbøjler påsat skilte med anlæggets nr. ejer, kontaktperson samt telefonnummer. Desuden vil der på skiltet stå, at der er tale om et økologisk produktionsanlæg).
  - **Kontrolpunkt 12. Beskrivelse af ophav for yngel:**
Beskrive at der udelukkende er tale om vildt levende muslinge yngel som fæstnes på yngelsamlere.
  - **Kontrolpunkt 13. Bestandstæthed og håndtering af foulingsorganismer på anlægget**
Beskrivelse af bestandstæthed (bestandstætheden må ikke overstige den, der anvendes for konventionelt opdræt i området) og hvilke foranstaltninger der træffes for at sikre høj dyrevelfærd (sortering og udtynding). Beskrivelse af hvordan foulingorganismer fjernes.
  - **Kontrolpunkt 14. Sygdomsforebyggelse.**
Beskriv hvorvidt der tidligere er registreret sygdomme i muslingebestanden i produktionsanlægget.
Beskriv praksis i forbindelse med besøg (besøgsregister med beskrivelse af tidligere færdene på besøgsdagen).
Vedlæg skriftlig aftale om sundhedsrådgivning, der er indgået med dyrlæge om minimum 1 besøg hvert andet år på produktionsanlægget.

- **Kontrolpunkt 15. Rengøring og desinfektion af muslinge anlæg:**

Beskriv procedure med hensyn til rengøring og desinfektion. Hvis der bliver anvendt desinfektionsmidler eller kemikalier skal disse oplyses.

- **Kontrolpunkt 16. Evt. dyrlægebehandling:**

Beskriv forholdsregler hvis der er behov for dyrlægebehandling (Fødevarestyrelsen og Kommunen vil blive kontaktet for godkendelse af en eventuel behandling)

- **Kontrolpunkt 17. Omlægningsperiode:**

Omlægningsperiode er 3 måneder. Der afsættes således først økologiske muslinger fra anlægget 3 måneder efter udstedelsen af anlæggets økologigodkendelse.

- **Kontrolpunkt 18. Driftsjournal:**

Driftsjournalen skal kunne fremvises for kontrolmyndighederne på forlangende og kan indeholde følgende oplysninger:

1. Antal meter yngelsamlere og/eller udhængt antal meter strømpe. Dato for udsætningerne og antal meter.
2. Total afhøstet mængde og antal kg. muslinger høstet til salg.
3. Løbende produktionsregister (dagbog) med notater om produktionen forløb – med særlig fokus på unormale/alvorlige hændelser og situationer.
4. Besøg af dyrlæge.
5. Evt. Sygdomsforebyggende tiltag, udtagning af drift, rengøring og evt. brug af hjælpestoffer.
6. Analyser for kontrol af algetoxiner og mikrobiologi forbindelse med høst.
7. Logbog for både.
8. Kopi af åbningstilladelse.
9. Kopi af høstdokument.

Det er vigtigt at der i egenkontrolprogrammet beskrives hvor driftsjournalen befinder sig. Oplysningerne i driftsjournalen skal opbevares i mindst 5 år.

- **Kontrolpunkt 19. Produktionsregnskab:**

Beskrivelse af produktionsregnskabet med tilførsel (yngel) og fraførsel (muslinger).

Tilførsel anslåes 1 gang årligt og fraførsel opgøres ud fra høstdokument. Kopi af høstdokumentet skal følge den fraførte mængde muslinger. Produktionsregnskabet skal også indeholde en kvartalsvis balanceopgørelse med mængdemæssig afstemning af indgående og udgående muslinger.

Produktionsregnskab og balanceopgørelse laves ud fra prøvetagning på opdrætsanlægget. Eksempel på kvartalsvis balanceopgørelse kan findes i bekendtgørelse 1671 bilag 4, 4.1.1.

Når egenkontrolprogrammet er lavet færdigt indsendes det til fødevarestyrelsen i Vejle, sammen med de relevante bilag. Bilagsoversigten kunne se således ud:

*Konkret beskrivelse af produktionsanlæg og produktionscyklus for produktionsanlægget.
Oversigtskort over placeringen af linemuslinge anlægget.*

*Fiskeridirektoratets tilladelse til linemuslinge anlægget.
Plan for bæredygtig forvaltning af linemuslinge anlægget.
Rødliste over planter og dyr i Danmark – 1997.
Skriftlig aftale om sundhedsrådgivning med aflæggelse af mindst 1 besøg hvert andet år.*

Før omlægningen kan finde sted skal Fødevarestyrelsen have tilsendt ovenstående og godkendt materialet, så det kan bruges i den endelige økologirapport.

Hvis Fødevarestyrelsen ikke har anmærkninger til det indsendte og finder materialet fyldestgørende kan anlægget blive godkendt til økologisk produktion af linemuslinger.

For yderligere viden på området henvises til:

- Projekt rapport ” Udbredelse af information om økologisk fiskeopdræt i Danmark og aktuelle produkter herfra (I daglig tale: ØKOFISK-INFO)”. Faglig rapport fra Dansk Akvakultur nr. 2014-1. Forfatter: Villy J. Larsen, Dansk Akvakultur.
- Projekt rapport ”Videreudvikling af dansk økologisk akvakultur (ØKO-AKVA-1)” Faglig rapport fra Dansk Akvakultur nr. 2014-3. Forfattere: Villy J. Larsen – Dansk Akvakultur, Alfred Jokumensen – DTU Aqua, Cecilie R. Larsen og Henrik Korsholm – Fødevarestyrelsen, Veterinær Syd.
- Hjemmesiden: www.okofisk.dk
- Facebookgruppen ”Danske økologiske fisk og skaldyr”

Bilag 1

ØKOLOGI-ANMELDELSE

-anmeldelse i henhold til Kommissionens forordning nr. 710/2009.

Produktionsstedet:

Navn.....Tlf. nr.....	
Adresse.....Fax nr.....	
CHR.- nr..... (CVR).....	
Post nr.....	By..... e-mail.....
Driftsansvarlig (navn og adresse).....	

De påtænkte aktiviteter anføres nederst på siden.

.....

.....

Dato

Underskrift (anmelderen)

Bemærk

- at akvakulturbruget herefter vil blive kontaktet af Fødevarestyrelsen, Sektion for Akvakultur med henblik på fastsættelse af vilkårene for udførelse af de anmeldte aktiviteter. Vilkårene fastsættes i en særlig "økologirapport", som udarbejdes af Fødevarestyrelsen. Aktiviteterne/den økologiske produktion kan først påbegyndes efter udarbejdelse og modtagelse af økologirapporten.

Akvakulturbruget ønsker at påbegynde følgende økologiske produktion:

- Dyrkning af tang
- Bæredygtig høst af vildtvoksende tang
- Opdræt af bløddyr og pighuder, skriv arter: _____
- Opdræt af krebsdyr, skriv arter: _____
- Opdræt af laksefisk (*Salmonidae*) i ferskvand, skriv arter: _____
- Opdræt af laksefisk (*Salmonidae*) i havbrug, skriv arter: _____
- Opdræt af andre fisk, herunder
  - Torsk eller torskefisk
  - Alm. bars eller havbars
  - Guldbrase
  - Ørnefisk
  - Pighvar
  - Blankesten
  - Rød trommefisk ell. andre havrudearter
  - Kaninfisk
  - Multe
  - Ål
  - Stør
  - Fisk af karpefamilien
  - Aborre
  - Gedde
  - Malle
  - Mælkefisk, Tilapia eller Pangasius.

Fremsendes til: Fødevarestyrelsen, Sektion for Akvakultur, Tysklandsvej 7, 7100 Vejle.

Bilag 2

Stamoplysninger for anlæg.

Anlæggets navn	
Anlæggets placering	
Anlæggets licens	
CVR-nummer / P-nummer	
Ejer	
Ejers adresse	
Ejers telefonnummer	
Ejers e-mail	
Driftsansvarlig kontaktperson	
Telefonnummer – driftsansvarlig	
E-mail driftsansvarlig	
Hovedaktivitet	
Tilladelser	
Tilsynsmyndighed opdrætsanlæg	
Kontrolmyndighed – økologi	

Tabel 1. Stamoplysninger for anlæg